

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาความคิดเห็นประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม สามารถสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาความคิดเห็นประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ปรากฏผลโดยสรุปได้ดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับ เห็นด้วย เมื่อจำแนกเป็นรายด้านอยู่ในระดับที่เห็นด้วย ทั้ง 4 ด้าน คือ ในด้านการลดปริมาณขยะ ด้านจัดระบบรีไซเคิล ด้านการขนส่งขยะมูลฝอยและด้านการกำจัดขยะมูลฝอย เมื่อจำแนกตามชุมชนที่อยู่อาศัยมีระดับความคิดเห็น เห็นด้วย เท่ากันทั้ง 5 ชุมชน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามจำแนกตามชุมชนที่อยู่อาศัย โดยรวม พบว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า ด้านการลดปริมาณขยะและด้านการจัดระบบรีไซเคิล มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน ด้านการขนส่ง และด้านการกำจัดขยะไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีข้อเสนอแนะต่างๆ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 5 อันดับดังนี้ ควรส่งเสริมความรู้และรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความรู้ด้าน

การจัดระบบขยะรีไซเคิลอย่างต่อเนื่อง ($f=28$) รองลงมาคืออยากให้เจ้าหน้าที่เก็บขยะข้าง
 ถังอย่างสม่ำเสมอไม่ควรเว้นช่วงเวลานานและเก็บขยะให้ครอบคลุมทุกพื้นที่และควรเพิ่ม
 จำนวนถังขยะให้กระจายอย่างทั่วถึง ($f=27$), เทศบาลควรรณรงค์ให้มีการลดปริมาณขยะ
 โดยการทิ้งขยะให้ถูกที่ ทิ้งขยะให้น้อยลง, ใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก, ใช้ผลิตภัณฑ์ย่อยสลาย
 ง่าย เช่นใบตองรวมทั้งส่งเสริมการคัดแยกขยะในชุมชนอย่างต่อเนื่อง ($f=24$), ควรส่งเสริม
 การตั้งธนาคารขยะ, จัดตั้งกลุ่มการจัดการขยะรีไซเคิล ($f=20$), อยากให้เก็บทุกวันและแจ้ง
 เวลาในการเก็บขนและเก็บขยะทุกวันและเก็บขยะข้างถัง ($f=19$)

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลนาเชือก
 อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาได้นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบล
 นาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่าอยู่ในระดับ เห็นด้วย ทั้งนี้
 อาจเป็นเพราะว่า เทศบาลตำบลนาเชือกมีการจัดการด้านการลดปริมาณขยะ ด้านการ
 จัดขยะรีไซเคิล ด้านการขนส่งและด้านการกำจัด โดยมีแผนงบประมาณที่ใช้ในการ
 จัดการขยะมูลฝอยในแต่ละด้านพอสมควร แต่ก็ไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยของ
 ชุมชนได้หมด อีกทั้งมีแผนงานดำเนินงาน มีโครงการและกิจกรรมที่ดำเนินการในการ
 จัดการขยะมูลฝอยทั้ง 4 ด้าน การจัดการขยะมูลฝอยเป็นบทบาทหน้าที่ของเทศบาลโดยตรง
 ดังนั้นชุมชนจึงมีความคาดหวังในการจัดการขยะมูลฝอยที่สามารถดำเนินการได้อย่างมี
 ประสิทธิภาพ แต่ที่ยังคงเป็นปัญหาละมีข้อร้องเรียนดังกล่าวไว้ในเบื้องต้น ในบทนำนั้น
 เพราะปัญหาในการขนส่ง คือขั้นตอนการเก็บขนขยะมูลฝอย โดยพนักงานเก็บขน และเก็บ
 ขยะจากถังที่ยังขาดความสะอาด เรียบร้อย รวมทั้งการกำจัดที่ยังไม่ทันสมัยไม่สามารถกำจัด
 ขยะมูลฝอยได้อย่างหมด อีกส่วนหนึ่งปัญหาขยะมูลฝอยไม่ได้เกิดจากขั้นตอนการขนส่ง
 เท่านั้น ปัญหาขยะมูลฝอยหากไม่ได้เริ่มที่ต้นทางคือการลดปริมาณขยะ และการจัดระบบ
 รีไซเคิลที่มีประสิทธิภาพจะครอบคลุมทุกชุมชนและทุกครัวเรือนคาดว่า อนาคตปัญหาขยะ
 มูลฝอยคงต้องเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมจากชุมชนและนอกชุมชน นอกพื้นที่ในเขต
 เทศบาล ซึ่งขยะมูลฝอยส่วนหนึ่งมาจากขยะนอกชุมชนด้วยเช่นกัน จากการศึกษาโดยของ
 เศรษฐกิจที่มีจัดตลาดสัญจรอีกส่วนหนึ่ง

เมื่อจำแนกตามชุมชนที่อยู่อาศัยทั้ง 5 ชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาเชือก ประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลนาเชือก โดยรวมมีระดับ เห็นด้วย เท่ากันทั้ง 5 ชุมชน เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน มีความคิดเห็นระดับ เห็นด้วย เท่ากันทั้ง 5 ชุมชน ทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับ 3 อันดับแรก คือชุมชนนาเชือก ($\bar{X} = 4.04$) รองลงมา ชุมชนสันติสุข ($\bar{X} = 4.02$) และชุมชนกุฎรัง ($\bar{X} = 3.98$) ที่ผลออกมาเป็นดังนี้ เนื่องด้วยด้านการลดปริมาณขยะ ประชาชนได้เห็นเทศบาลตำบลนาเชือกได้มีกิจกรรมลดปริมาณขยะ ทั้งการจัดตั้งธนาคารขยะในชุมชนนาเชือก ชุมชนกุฎรังพัฒนา และมีการให้ความรู้ในการลดปริมาณขยะในการประชาม หรือกิจกรรมต่างๆ นอกจากนี้ส่วนหนึ่งการจัดระบบรีไซเคิลเทศบาลตำบลนาเชือกมีการคัดแยกขยะด้วยพนักงานเทศบาล รวมทั้งการส่งเสริมความรู้ทั้งแก่เด็กนักเรียนและประชาชนทั่วไปในโครงการอบรมตามกลุ่มเป้าหมายของโครงการต่างๆ ที่เทศบาลได้ดำเนิน เช่น โครงการกำจัดขยะด้วยน้ำหมักชีวภาพ โครงการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง โครงการอบรมผู้นำนักเรียนด้านส่งเสริมสุขภาพ ส่วนการขนส่งขยะมูลฝอยซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ของเทศบาล มีการกำหนดเส้นทางรถเก็บขยะมูลฝอยชุมชนทั้ง 5 ชุมชน กำหนดพื้นที่กวาดถนนของถนนสายหลักของเทศบาล กระจายถึงขยะอย่างทั่วถึง ด้านการกำจัดขยะเทศบาลมีข้อพิพาทขยะรอการกำจัดอย่างถูกต้องซึ่งเหมาะสมกับจำนวนขยะและงบประมาณที่เทศบาลจัดการได้ ทั้งนี้เทศบาลได้ประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมความรู้แก่ประชาชนทั้ง 5 ชุมชน

ผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นได้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ลำอาน นันทะแสง (2551 : 74) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งพบว่าความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการขยะโดยรวม เห็นด้วยระดับมาก เมื่อจำแนกรายด้านพบว่า ด้านการกำจัดขยะมูลฝอย ณ แห่งกำเนิด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) และด้านการเก็บรวบรวมขยะและขนส่ง ระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) สอดคล้องกับการศึกษาของเทพพิทักษ์ สุนทรรส (2552 : 64) ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยจิ้ง อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยโดยรวมและรายด้าน พึงพอใจระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ ด้านการให้บริการอย่างพอเพียง ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค และด้านหารให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา และ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เรืองศักดิ์ สุวีร์รักษ์ (2553 : 58) ซึ่งได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภอจังหาร

จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะอยู่ในระดับเห็นด้วย มาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการรักษาความสะอาด รองลงมาคือการเก็บรวบรวมขยะ รองลงมาคือการลดปริมาณขยะและรองลงมาคือเป็นลำดับสุดท้ายคือด้านการกำจัดขยะ

แต่ผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชินวัฒน์ สุพัฒน์ จันทร์ (2555 : 100) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนต่อการจัดเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลพุทไธสง อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า คณะกรรมการชุมชนมีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะของเทศบาลตำบลพุทไธสง อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกรายด้านพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือด้านการบริการ ด้านสถานที่กำจัดขยะ ด้านบุคลากร และด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามชุมชนที่อยู่อาศัยพบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการลดปริมาณขยะและด้านการจัดระบบรีไซเคิล และมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน 2 ด้านเช่นกัน ได้แก่ ด้านการขนส่ง และด้านการกำจัดขยะ

ผลการศึกษาที่ปรากฏเช่นนี้ อาจเป็นไปได้ว่า ในการจัดการขยะมูลฝอยนั้น จุดสำคัญที่เป็นเชิงประจักษ์ในการจัดการขยะ คือขั้นตอนการขนส่งและการกำจัดขยะประชาชนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เนื่องด้วยการขนส่งที่เทศบาลมีการขนส่งวันละ 2 เที่ยว เช้าและบ่าย โดยกำหนดให้รถบรรทุกขยะและพนักงานเก็บขนขยะ ดำเนินการที่เป็นส่วนที่ประชาชนเห็นได้ในเชิงประจักษ์ สะอาด เรียบร้อย แม้ด้านการกำจัดขยะ ประชาชนส่วนน้อยยังไม่ทราบว่าบ่อพักขยะของเทศบาลนั้นอยู่ที่ไหน กำจัดขยะแบบใด ทราบเพียงบางส่วนว่านำขยะกองพักรวมกันที่บ่อพัก และประชาชนที่มีพื้นที่ใกล้เคียง หรือเคยใช้พื้นที่ใกล้เคียงเท่านั้น ส่วนในด้านการลดปริมาณขยะและการจัดระบบรีไซเคิลส่วนหนึ่งชุมชนต้องมีส่วนร่วมจึงจะเกิดผลสัมฤทธิ์ขึ้นได้ ซึ่งการลดปริมาณขยะในชุมชน ยังไม่เกิดขึ้นในทุกชุมชนเป็นเพียงบางด้านที่เป็นต้นแบบ เช่น ธนาคารขยะมีการจัดตั้งในสองชุมชนคือ ชุมชนนาเชือกและชุมชนกุฎศรีพัฒนา เนื่องจากสภาพสิ่งแวดล้อมของชุมชนกุฎศรีพัฒนาและสันติสุขนั้น เป็นชุมชนที่มีอาชีพค้าขาย มีอาคารพาณิชย์และห้างร้านจำนวนมาก และ

ส่วนหนึ่งรับราชการ อีกทั้งเป็นสถานที่ตั้งของส่วนราชการหลายส่วน การเก็บขนขยะ จึงดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อความคิดเห็นของประชาชนที่ไม่แตกต่างกัน

ผลการศึกษาค้นคว้าข้างต้นสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เรืองศักดิ์ สุวีริรักษ์ (2553 : 58) ได้เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน 3 ด้านที่เหลือแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สำอาง นันทะแสง (2551 : 80) ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยโดยรวมประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกรายงานด้านพบว่าด้านการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการกำจัดขั้นสุดท้าย ด้านการเก็บรวบรวมและการขนส่ง ด้านการทิ้งขยะไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชินวัฒน์ สุพัฒน์จันทร์ (2555 : 100) ซึ่งได้ศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนต่อการจัดเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลพุทไธสง อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีชุมชนที่อยู่อาศัยแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลพุทไธสง อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามจำแนกตามชุมชนด้านการลดปริมาณขยะ พบว่า อย่างน้อย 1 คู่มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และด้านการจัดระบบรีไซเคิล พบว่า อย่างน้อย 1 คู่มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งด้านการลดปริมาณขยะประชาชนชุมชนกุฉีกรังมีระดับความคิดเห็นแตกต่างจากประชาชนในชุมชนจิงแคง สืบเนื่องจากชุมชนจิงแคงเป็นชุมชนอยู่รอบนอกย่านเศรษฐกิจ และยังไม่มีการจัดตั้งธนาคารขยะการจัดการขยะมูลฝอยด้านการลดปริมาณขยะประชาชนกรังได้รับข้อมูลผ่านกระบวนการฝึกอบรมมีน้อยและเช่นเดียวกันกับชุมชนสันติสุขที่ยังไม่มีการดำเนินการจัดตั้งธนาคารขยะในชุมชน ส่วนด้านการจัดระบบรีไซเคิลประชาชนชุมชนนาเชือกมีระดับความระดับความคิดเห็นแตกต่างจากประชาชนในชุมชนจิงแคง และชุมชนจิงแคงแตกต่างจากชุมชนสันติสุขและกุฉีกรังพัฒนา เนื่องจาก

ชุมชนสันติสุขและถูกเร่งพัฒนาเป็นชุมชนที่เป็นศูนย์กลางของเทศบาล มีหน่วยงานราชการ และย่านเศรษฐกิจ อาชีพส่วนใหญ่ใน 2 ชุมชนนี้ค้าขายและรับราชการ ที่มีการจัดระบบรีไซเคิลในครอบครัวด้วยส่วนหนึ่ง

4. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม พบว่าควรส่งเสริมความรู้และแรงจูงใจ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความรู้ด้านการจัดระบบขยะรีไซเคิลอย่างต่อเนื่อง ควรให้เจ้าหน้าที่เก็บขยะข้างถังอย่างสม่ำเสมอไม่ควรเว้นช่วงเวลานานและเก็บขยะให้ครอบคลุมทุกพื้นที่และควรเพิ่มจำนวนถังขยะให้กระจายอย่างทั่วถึง เทศบาลควรแรงจูงใจให้มีการลดปริมาณขยะโดยการทิ้งขยะให้ถูกที่ ทิ้งขยะให้น้อยลง, ใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก, ใช้ผลิตภัณฑ์ย่อยสลายง่าย เช่น ใบตองรวมทั้งส่งเสริมการคัดแยกขยะในชุมชนอย่างต่อเนื่อง ควรส่งเสริมการตั้งธนาคารขยะ, จัดตั้งกลุ่มการจัดระบบรีไซเคิล อยากรู้ให้เก็บทุกวันและแจ้งเวลาในการเก็บขนและเก็บขยะทุกวันและเก็บขยะข้างถัง กำจัดแบบฝังกลบหรือเผาทั้ง โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของประชาชนและควรมีความทันสมัย ควรแรงจูงใจให้มีการลดปริมาณขยะโดยการทิ้งขยะให้ถูกที่ ทิ้งขยะให้น้อยลง ควรเพิ่มรถในการให้บริการและเพิ่มพนักงานเก็บขนขยะ ช่วงเวลาในการเก็บขนขยะไม่สอดคล้องกับเวลาที่ประชาชนทิ้งขยะ ควรคัดแยกขยะเพื่อกำจัดขยะตามชนิดของขยะ เช่น ขยะเปียก ขยะแห้ง ควรแรงจูงใจให้มีการลดปริมาณขยะ โดยการทิ้งขยะให้ถูกที่ ทิ้งขยะให้น้อยลง ควรเพิ่มรถในการให้บริการ และเพิ่มพนักงานเก็บขนขยะ ควรส่งเสริมความรู้แก่ประชาชนเรื่องการกำจัดขยะควรมีจุดรับซื้อขยะรีไซเคิลในชุมชนหรือของเทศบาล

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม พบว่าประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงข้อคิดเห็นต่อการจัดการทั้ง 4 ด้าน โดยสรุปจำแนกเป็นรายด้านเพื่อสามารถนำไปเป็นข้อเสนอต่อการบริหารจัดการขยะ การวางแผนงบประมาณ การบริหารงานบุคคล รวมทั้งการปรับปรุงพัฒนาทั้งด้านการบริการของเทศบาล และพัฒนางานในส่วนที่ผู้ศึกษาได้รับผิดชอบ จึงสรุปข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาในการนำไปใช้

1.1 เทศบาลควรจัดทำโครงการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอย การลดปริมาณขยะมูลฝอย การคัดแยกขยะมูลฝอย การกำจัดขยะตั้งแต่ต้นทางและปลายทาง รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์ รมรงค์และติดตามการจัดการขยะอย่างต่อเนื่องในทุกรูปแบบทั้งรถประชาสัมพันธ์ ป้ายประชาสัมพันธ์ ประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าวในทุกชุมชน จัดกิจกรรมรณรงค์ เช่นผ้าป่าขยะรีไซเคิล ติดตามผลการดำเนินงานธนาคารขยะอย่างต่อเนื่อง

1.2 ควรมีมาตรการในการลดปริมาณขยะอย่างจริงจัง ทั้งขยะในชุมชนและขยะภายนอกชุมชนที่นำขยะมาทิ้งถึงขยะในเขตเทศบาล

1.3 เทศบาลควรส่งเสริมและจัดตั้งธนาคารขยะให้ครบทุกชุมชน และประสานผู้รับซื้อขยะรีไซเคิลรับซื้อในชุมชนอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งธนาคารขยะในโรงเรียน ให้ครบทุกโรงเรียนในพื้นที่รับผิดชอบ

1.4. ควรกระตุ้น ส่งเสริมและปลูกจิตสำนึกในการคัดแยกขยะและจัดหาถังขยะรีไซเคิลเพิ่มโดยกระจายให้ทั่วทุกชุมชนอย่างทั่วถึง รวมทั้งส่งเสริมการทิ้งขยะให้เป็นเวลา สอดคล้องกับแผนการเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาล

1.5 ควรปรับปรุงการเก็บขนขยะและแก้ไขจุดบกพร่องการทำงานของพนักงานและแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียนการทำงานด้านการจัดการขยะให้ครอบคลุมทุกด้าน และสำรวจความพึงพอใจการรับบริการของเทศบาลตำบลนาเชือก รวมทั้งเพิ่มช่องทางการแจ้งข้อร้องทุกข์ ร้องเรียนมายังผู้รับผิดชอบ คณะผู้บริหารทั้งทางโทรศัพท์ หนังสือนี และสื่อออนไลน์ต่างๆ และพัฒนาการแก้ไขข้อร้องเรียนร้องทุกข์ภายใน 24 ชั่วโมง และประเมินความพึงพอใจหลังได้รับการแก้ไข

1.6 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับทราบสถานการณ์ขยะและมีส่วนร่วมในการวางแผนแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย และแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยอย่างจริงจังในรูปแบบของคณะกรรมการการจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

1.7 ควรจัดทำแผนงบประมาณในการกำจัดขยะมูลฝอยที่ยั่งยืน เช่นเตาเผาขยะ เพื่อให้มีการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาการกำจัดขยะในอนาคตบ่อพักขยะเต็ม โดยชี้แจงให้ประชาชนทราบสถานการณ์จำนวนขยะ การจัดการขยะและการกำจัดขยะ เพื่อการมีส่วนร่วมตั้งแต่การทิ้งขยะ กรคัดแยกขยะ การกำจัดขยะ พร้อมทั้งเสนอแผนการจัดการขยะแก่แผนงานยุทธศาสตร์จังหวัดต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำการศึกษารั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนและแนวทางการปฏิบัติต่อการแก้ไข
ปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชน

2.2 ควรศึกษาชุมชนที่มีระดับความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล
ตำบลนาเชือกที่แตกต่างจากชุมชนอื่นในเขตเทศบาลตำบลนาเชือก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY